

'FRANKEVOORT' EN 'VERSTEEDEN' AAN DE STAD

Nergens in de regio is de ruimtelijke dynamiek zo groot als in Veghel. Veghelaren zijn immers landmakers. Gedreven door een florerende economie creëerden ze het huidige landschap dat een mengelmoes is van authentiek Meierijs beekdallandschap, ruilverkaveling en verstedelijking. Waar het oude Veghel verdwenen is, zou je verwachten dat haar verhalen ook verloren raakten. Toch dragen mensen in de hele regio via hun familienaam (on)bewust die oude verhalen met zich mee. In deze serie passeren typische, in Veghel gewortelde familienamen de revue.

Door: Rolf Vonk

De Stad is tegenwoordig als straatnaam nog bekend in Veghel. Vroeger was de Stad synoniem aan Frankevoort. Een voort is een plaats waar een weg een beek passeert, in dit geval de Frankevoortseloop. Stad is afkomstig van het woord 'hofstad', de plek waar een boerderij staat of stond. Er heeft nooit een hoeve Frankvoort bestaan. De hofstad waar Stad naar verwijst is de Davelaarse Hoeve. Deze uit de hoge middeleeuwen daterende boerenhoeve raakte in de loop van de eeuwen opgesplitst. De kleine Hoeve op Davelaar kwam in bezit van het Bossche Geefhuis en raakte bekend als Heilige Bossche Geesthoeve (nu Haag 10). De grote Hoeve op Davelaar lag ter plaatse van de Stad bij de Frankevoort. De nakomelingen van Hendrick Claes Marcelissen en Marie Tijs Lamberts die er rond 1695 woonden, noemden zich naar deze boerderij Van der Steede of Versteeden. De voorde bij de Stad is echter ook de naamgever geworden van de oudst vermelde familienaam in Veghel: Frankevoort. Aert van Vranckenvoert is in 1340 de eerste Veghelaar die genoemd wordt in het cijnsboek van de hertog van Brabant. Van Aert en -mogelijk zijn broer- Jan van Vrankevoert stamt een uitgebreide familie Frankevoorts af. De oorspronkelijk boerenfamilie bracht wevers en kleermakers voort en vestigde zich later ook in de dorpskom als winkelier. In 1998 overleed Anna Maria Frankevoort als laatste Veghelse Frankevoort. In Amsterdam leven nog Frankevoorts die afstammen van de Veghelse pellenwever Johannes Lambertus Frankevoort. Hij vertrok met zijn vrouw Johanna van den Heuvel in 1871 naar Kralingen en later Amsterdam. Hun zoon Willem Cornelis huwde met de Veghelse Godefrida Waterbeek en woonde jarenlang in Nederlands-Indië, onder meer als klerk en in de jaren '30 tijdelijk als waarnemend hoofdpolitie-opziener van Batavia. Hun in Ternate op de Molukken geboren zoon Godfried Willem Johan Frankevoort startte in Amsterdam een kort avontuur met Frankevoort's Speciaalzaak, waar hij zelfs heuse "Frankevoort Koffie" verkocht. In Gemert voltrok zich een ander fenomeen. nakomelingen van de in de 18^e eeuw naar daar vertrokken Veghelaar Aert Goorts Frankevoort worden nu 'Van Veghel' genoemd. In hun oorspronkelijke herkomstplaats herinnert overigens niets -zelfs geen straat in Veghels Buiten- aan de naam Frankevoort. Merkwaardig genoeg is een deel van de Frankevoortseloop dan wel weer het enige stukje waterloop in Veghels Buiten dat de ruilverkaveling Veghel-Erp overleefde. Al hoeft je als passant nu niet meer letterlijk door het water van de voort om je weg te vervolgen.

Deze wederopbouwboerderij aan de Stad 4 werd gebouwd op de plek van de oude Davelaarse Hoeve. De bewoners noemden zich in de 17^e eeuw Versteeden. Pal voor deze boerderij lag in de weg de Frankevoort.

Lidmaatschap of meer weten over de geschiedenis van Veghel en haar kerkdorpen? Kijk op www.vehchele.nl